

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – नियमित

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

सत्र १ ले

विषय: अर्थशास्त्र आणि धर्मशास्त्र (19R413)

दिनांक : १८/१२/२०२३

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते दु. १२.३०

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

- प्र.१** त्रयाणां माध्यमभाषया अनुवादं कुरुत। (१२)
१. संत्यज्य ग्राममाहारं सर्वं चैव परिच्छदम् । पुत्रेषु भार्यां निक्षिप्य वनं गच्छेत्सहैव वा ॥
अग्निहोत्रं समादाय गृह्यं चाग्निपरिच्छदम् । ग्रामादरण्यं निःसृत्य निवसेन्नियतेन्द्रियः ॥
 २. अयाचितमसंकल्पमुपपन्नं यदृच्छया । आहारमात्रं भुञ्जीत केवलं प्राणयात्रिकम् ॥
अष्टौ ग्रासा मुनेर्भक्ष्या षोडशारण्यवासिनः । द्वात्रिंशतं गृहस्थस्याऽपरिमितं ब्रह्मचारिणः ॥
 ३. महोक्षोत्सृष्टपशवः सूतिकागन्तुकी च गौः । पालो येषा च ते मोच्या दैवराजपरिप्लुतः ॥
यथार्पितान्पशून्गोपः सायं प्रत्यर्पयेत्तथा । प्रमादमृतनष्टांश्च प्रदाप्यः कृतवेतनः ॥
 ४. देशान्तरस्थे दुर्लेख्ये नष्टोन्मृष्टे हते तथा । छिन्नभिन्ने तथा दग्धे लेख्यमन्यत्तु कारयेत् ॥
सन्दिग्धार्थविशुद्ध्यर्थं स्वहस्तलिखितं तु यत् । युक्तिप्राप्तिक्रियाचिह्नसम्बन्धागमहेतुभिः ॥
- प्र. २.** त्रयाणां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत । (१८)
१. प्रजासुखे सुखं राज्ञः प्रजानां च हिते हितम् ।
 २. भक्तिरेषा न बुद्धिगुणः ।
 ३. सुप्तमत्तयोर्हि भावज्ञानं दृष्टम् ।
 ४. सर्वेषामहिंसा सत्यं शौचमनसूयानृशंस्यं क्षमा च ।
- प्र.३.** त्रयाणां लघुव्याख्यानं कुरुत। (१५)
१. चान्द्रायणव्रतम्
 २. दक्षिणोत्तरयोः आचारवैविध्यम्
 ३. अस्वामिविक्रयप्रकरणम्
 ४. सीमाविवादः
 ५. जनपदनिवेशः
- प्र.४.** मनुस्मृतौ वर्णितान्विवाहप्रकारान्वर्णयत। (१५)
- अथवा
याज्ञवल्क्यस्मृतौ वर्णितानि विविधानि दिव्यानि लिखत।